

“Durf de moed op te brengen om in lezen te investeren. Het is te belangrijk om dat niet te doen!”

Jacques Vriens

Een leesbevorderingsbeleid op school = van leRensbelang

Graag lezen doet beter en meer lezen

Sleutel tot:

- Beter in taalverwerking
- Sterker in spelling
- Meer woordenschat
- Meer inzicht in wiskunde, wetenschap & techniek, cultuur...

Elke leerkracht = een leesplezier-ambassadeur

Een sterke leescultuur op school = van leVensbelang

Schoolbreed inzetten op leesattitude en leesmotivatie

Positieve impact op:

- Verbeelding
- Empathie
- Kritisch denken
- Welbevinden
- (Inter)culturele competenties

“Praten over wat je gelezen hebt is essentieel, omdat we pas weten wat we denken als we het onszelf horen zeggen.”

Aidan Chambers

Boekintroductie

Begin elk (voor)leeskwartier met het ritueel van een boekintroductie: een effectieve manier om kinderen te helpen bij het kiezen van een boek. Gebruik hiervoor verschillende soorten boeken, want je wilt aan alle leesvoorkeuren tegemoet komen.

» Er is een boek voor ieder kind

Maak gebruik van:

- boeken bij een thema of actualiteit
- boeken bij een leescampagne
- nieuwe aanwinsten of 'weesboeken'
- een populaire schrijver of serie
- een 'gouwe ouwe'
- een van de soorten onder voorleesvarianten

Laat je niet alleen leiden door je eigen smaak, maar sluit aan bij de interesses van de leerlingen.

» In 5 minuten enthousiast voor lezen

Je hebt maar een paar minuten nodig om een goed beeld te geven van een boek. Als je het zelf niet gelezen hebt, informeer jezelf dan door bijv. een recensie te lezen.

1. Laat het boek zien en steek je enthousiasme niet onder stoelen of banken.
2. Laat de kaft en titel zien. Vraag wat dit bij hen oproept. Verbind de reacties met het verhaal.
3. Vat het verhaal in een paar zinnen samen of lees de flaptekst voor.
4. Lees een fragment voor. Vertel wat eraan vooraf ging en stop op een spannend moment.
5. Zeg dat wie wil weten hoe het verder gaat het boek zelf maar moet lezen. Zet het op een goed zichtbare plek of spreek af wie het mag lenen.

Vrij lezen

De hele groep leest op een vast moment van de dag in een zelfgekozen boek om plezier te ervaren en een eigen smaak te ontwikkelen. Interesse is leidend, niet het AVI-niveau.

» Gebruik de leestijd goed

De tijd waarin leerlingen aan het lezen zijn, gebruik je om korte 1-op-1-gesprekken met hen te voeren over hun leeservaring. Schenk aandacht aan wat er zo leuk is of waarom het misschien niet zo goed gaat. En ga dan samen op zoek naar een boek dat beter bij de leerling past.

» Leesplezier bij leesproblemen

Leerlingen met leesproblemen, zoals dyslexie of een matige leesmotivatie, moeten juist veel lezen. Wat kun je doen om ze enthousiaster te maken?

- Zorg voor succeservaringen.
- Voer leesgesprekken om hun interesse te onderzoeken.
- Wissel werkvormen af en zet ook luisterboeken in.
- Bied haalbare leesuitdagingen aan. Geef ze het gevoel dat ze iets kunnen.
- Geef ze zeggenschap over hun eigen leesproces. Begeleid ze goed in het kiezen van boeken, maar laat de keuze aan hen over.
- Introduceer een beloningssysteem. De intrinsieke motivatie – het leesplezier – zal het overnemen van de extrinsieke stimulans.

» Een boek kiezen? Geef me de 5!

Kinderen kunnen snel zelf bepalen of een boek te moeilijk is. Steek 5 vingers omhoog. Lees een willekeurige bladzijde uit het boek. Bij elk moeilijk woord laat je een vinger zakken. Zijn aan het eind van de bladzijde alle vingers omhoog? Kies een ander boek, het is waarschijnlijk te moeilijk.

Voorlezen

Voorlezen is de hele basisschool door belangrijk. De jongste kinderen maken zo kennis met de wereld van het boek. Met voorlezen in de hogere groepen wordt een lees sfeer gecreëerd, die het technisch en begrijpend lezen ten goede komt.

» Aanleiding om te lezen én praten

Door voor te lezen ontdekken kinderen welke boeken en auteurs hun voorkeur hebben. Voorlezen is ook goed in te passen bij andere vakken. Het kan een uitgangspunt zijn om te praten over maatschappelijke en sociaal-economische onderwerpen en te werken aan burgerschap.

» Voorleesvarianten

Sluit met je keuze niet alleen aan bij een thema of project, maar varieer ook in boeksoorten, zoals:

- Het hele boek
Sluit altijd af met een cliffhanger
- Een fragment
Smaakmaker tot zelf lezen
- Een kort afgerond verhaal
Verhalenbundel of sprookje
- Een gedicht
Verhalende gedichten of berijmde verhalen
- Een prentenboek
Prenten maken het woord compleet
- Een informatief boek
Bied feitelijke kennis van de wereld

Praten

Vervang het (voor)leeskwartier regelmatig door het praten over boeken of het praten over leesmotivatie. Dit levert voor de ontwikkeling van kinderen op:

- dat ze een reden ontdekken om (meer) boeken te lezen;
- dat ze andere boeken leren kennen;
- dat ze leren om hun gedachten onder woorden te brengen;
- dat ze naar elkaar leren te luisteren en op argumenten van anderen te reageren;
- dat ze boeken leren verbinden met hun eigen belevingswereld en met die van anderen;
- dat ze oog krijgen voor de techniek van het schrijven en voor de kwaliteit van boeken.

» Boekenkring: praten over lezen

Een inspirerende werkvorm voor het praten over lezen, het uitwisselen van leestips en het creëren van een leescultuur. Deze 'rotonde van de leesbevordering' kan worden ingevuld door bijv. een kringgesprek, boekensushi of speeddate.

» Literaire leesgesprek: praten over boeken

Een verdiepende werkvorm waarbij leerlingen hun gedachten en gevoelens, die zij hebben ervaren tijdens het (voor)lezen, met elkaar delen. De Britse leesbevorderingsexpert Aidan Chambers onderscheidt drie soorten vragen om klassikaal, in groepjes of in tweetallen te praten over een boek, fragment of gedicht:

1. Basisvragen, over de eerste indruk.
2. Algemene vragen, over verwachtingen, vergelijkingen en de beleving.
3. Specifieke vragen, over kenmerken van personages, locaties en perspectieven.

Boekbeleving

Sluit elk (voor)leeskwartier af met het ritueel van reflecteren op je boek: een effectieve manier om kinderen bewust te maken van wat ze hebben gelezen (of gehoord) en hoe ze dat hebben ervaren. Gebruik deze afsluiting om de kinderen boeken te laten promoten aan elkaar.

» Mini-spreekbeurt

Laat 1 of meer kinderen in een paar minuten iets vertellen over het boek dat zij gelezen hebben (of dat je hebt voorgelezen): het verhaal, de personages, de eigen beleving van het boek (of fragment).

- Je gebruikt dit om met de groep verder te praten over het onderwerp, de schrijver of het genre. Stel gerichte belevingsvragen. Maak eventueel gebruik van de vragen van Aidan Chambers.
- Deze 'spreekbeurt' kan ook in tweetallen!

» Tip een vriend

Stimuleer dat kinderen boeken waarover ze enthousiast zijn doorgeven aan een klasgenoot.

- Laat het kind na de mini-spreekbeurt zijn boek doorgeven aan een klasgenoot. Kom erop terug als het boek uit is: was het een passende keuze?
- Laat het kind een boekwikkeltje om het boek doen met een persoonlijke leestip.

» Zet het bibliotheekstelsel in

Geef de tijd om het leeslogboek in het schoolbibliotheekstelsel in te vullen. Stimuleer kinderen om ook digitaal het boek te tippen aan een klasgenoot. Kijk zelf regelmatig naar de boekentop-3 van de klas en praat over hun favorieten!

Een sterke leescultuur op school = van leVensbelang

Schoolbreed inzetten op leesattitude en leesmotivatie

Positieve impact op:

- Verbeelding
- Empathie
- Kritisch denken
- Welbevinden
- (Inter)culturele competenties

Praten

Vervang het (voor)leeskwartier regelmatig door het praten over boeken of het praten over leesmotivatie. Dit levert voor de ontwikkeling van kinderen op:

- dat ze een reden ontdekken om (meer) boeken te lezen;
- dat ze andere boeken leren kennen;
- dat ze leren om hun gedachten onder woorden te brengen;
- dat ze naar elkaar leren te luisteren en op argumenten van anderen te reageren;
- dat ze boeken leren verbinden met hun eigen belevingswereld en met die van anderen;
- dat ze oog krijgen voor de techniek van het schrijven en voor de kwaliteit van boeken.

>> Boekenkring: praten over lezen

Een inspirerende werkvorm voor het praten over lezen, het uitwisselen van leestips en het creëren van een leescultuur. Deze 'rotonde van de leesbevordering' kan worden ingevuld door bijv. een kringgesprek, boekensushi of speeddate.

>> Literaire leesgesprek: praten over boeken

Een verdiepende werkvorm waarbij leerlingen hun gedachten en gevoelens, die zij hebben ervaren tijdens het (voor)lezen, met elkaar delen. De Britse leesbevorderingsexpert Aidan Chambers onderscheidt drie soorten vragen om klassikaal, in groepjes of in tweetallen te praten over een boek, fragment of gedicht:

1. Basisvragen, over de eerste indruk.
2. Algemene vragen, over verwachtingen, vergelijkingen en de beleving.
3. Specifieke vragen, over kenmerken van personages, locaties en perspectieven.

wij gaan voorlezen

de Bibliotheek
op school

Inspiratie nodig? Kijk op: jeugdbibliotheek.nl • kinderboekenambassadeur.nl • degrotevriendelijkepodcast.nl • leesbevorderingindeklas.nl

Bronnen: iedereenleest.be • Broekhof, K. (2015), *Van leesmotivatie naar taalprestatie*. Amsterdam - Kunst van Lezen

www.lezen.nl | www.debibliotheekopschool.nl | www.kb.nl

Een leesbevorderingsbeleid op school = van leRensbelang

Graag lezen doet beter en meer lezen

Sleutel tot:

- Beter in taalverwerking
- Sterker in spelling
- Meer woordenschat
- Meer inzicht in wiskunde, wetenschap & techniek, cultuur...

Vrij lezen

De hele groep leest op een vast moment van de dag in een zelfgekozen boek om plezier te ervaren en een eigen smaak te ontwikkelen. Interesse is leidend, niet het AVI-niveau.

>> Gebruik de leestijd goed

De tijd waarin leerlingen aan het lezen zijn, gebruik je om korte 1-op-1-gesprekken met hen te voeren over hun leeservaring. Schenk aandacht aan wat er zo leuk is of waarom het misschien niet zo goed gaat. En ga dan samen op zoek naar een boek dat beter bij de leerling past.

>> Leesplezier bij leesproblemen

Leerlingen met leesproblemen, zoals dyslexie of een matige leesmotivatie, moeten juist veel lezen. Wat kun je doen om ze enthousiaster te maken?

- Zorg voor succeservaringen.
- Voer leesgesprekken om hun interesse te onderzoeken.
- Wissel werkvormen af en zet ook luisterboeken in.
- Bied haalbare leesuitdagingen aan. Geef ze het gevoel dat ze iets kunnen.
- Geef ze zeggenschap over hun eigen leesproces. Begeleid ze goed in het kiezen van boeken, maar laat de keuze aan hen over.
- Introduceer een beloningssysteem. De intrinsieke motivatie – het leesplezier – zal het overnemen van de extrinsieke stimulans.

>> Een boek kiezen? Geef me de 5!

Kinderen kunnen snel zelf bepalen of een boek te moeilijk is. Steek 5 vingers omhoog. Lees een willekeurige bladzijde uit het boek. Bij elk moeilijk woord laat je een vinger zakken. Zijn aan het eind van de bladzijde alle vingers omhoog? Kies een ander boek, het is waarschijnlijk te moeilijk.